

L.4.F. 106.

Moderade väggkonsten med både religiös  
och och andra tåkningspråk har jag sett  
sedan jag var barn. Jag har inget minne av  
att vi hade någon i mitt hem. Men både  
hos släktingar och andra i vår samhälls-  
klass var de en vanlig väggpyrdnad.  
I de linare hemmen hade de tavlor  
att pryde sina väggar med, och deras  
motsvarighet till väggkonsterna, var  
gobelänger. I de religiösa hemmen ha-  
de konsterna oftast religiösa tåknings-  
språk. I andra hem var det oftast det  
egna hemmet eller händer, som var bro-  
derat. När de blev moderna vet jag ej,  
men en bekant till mig, som är 80 år har  
en sådan, som hon fick i en gåva sitt  
hem. På den är broderad en stuga, flagg-

L.4.F. 106

26/2-66

L.H.F. 106

stäng jag för övrigt sådant som tillhör  
ett eget hem. Färgerna äro fortfarande  
de samma fast färdor. Måstet var  
mycket ofta hemintorier, de göras  
ett kök. En stor gammaldags öppen spis,  
enkel möbler, fräsmaskin och så ett  
vänligt fönster. Ibland var det bara ett  
sänkespik eller någon tillbehör.

De alla äldsta konakterna voro väl arwde.  
Måstet tog de sakeligen delvis från  
gamla märkta. Jag har en sådan  
från år 1843. Den är bekrad med fina  
horsting på sin kinnor. På den finas  
olika roter, blommor, fjärlar, laglar,  
en blomkorg, kast med ryttare, ett stort  
frad, bokstaver, bick skrivstil och fygst-  
stil, siffror från 1-10 och vackra bilder.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUNDLåna för  
fotografering?

L.U.F. 106

Det fanns olika sådana märkekort  
och det kan vara möjligt att rannsaka  
saga från dem. De korten var ju från  
dessa märkekort.

Här färdiga broderier fanns att  
köpa kan jag säga. En släkting till  
en född 1877? köpte både färdiga och  
påbörjade arbeten när det var utförande  
i en handvävsaffär. Jag skulle  
tro det var på So-talet. Det är en slags  
sömnad, som kallas gobeläng. Jag har  
en kudd med stora vackra blommor  
och en underbart vacker baid runt om.  
Vi hade också kuddar av tyg, även  
en mycket vacker gungstommat, samt  
en ryggsäck med applikationer.

Det är grön yllebotten med blommor

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

L.L.F. 106

av gylltugg applicerade på: Applika-  
tionerna syddes fast med langeskottug.  
I de alla syfoeringarna har i regel konade  
till lördagning och som vintre. Så om-  
dant har det aldrig varit. Det är bara  
månstret som har ändrats. De vanligas-  
te konadene munnar på jul-och påsk-  
konade. Julkonadene har oftast  
religiöst betonade. De tre vise männen,  
"Stjärnan från Betlehem" och "Hoffan"  
var en stallekäng. Böen, baulen och  
julgranen på konaden är omtyckt.  
På de gamla konadene kunde man  
läsa: "Egen härd är guld värd." "Porten  
bär, men hemma bäst." "Lyssna till  
den granens susning vid vass rot ditt  
hjärta följ." Konaderna placerades ofta

L.U.F. 106

över sängarna. Men var det en bonad  
med anknyttning till köket, så fick  
den hänga där. Alla dessa pappers-  
bonader, som finns att köpa för de olika  
högtiderna, har nog sitt ursprung från  
de beredade väggbonaderna.

De riktigt gamla bonaderna finns  
mest hos folk, som kommit från  
landet. Jag har märkt att det bli-  
vit allt vanligare med bonader på  
de sista åren. Den barn minns jag  
inte att det fanns särskilda barnbona-  
der. Men när jag fick egna barn 1935  
så fick mina barn var sin bonad.

På den ena stod det: "Gud som ha-  
ver barnen kär." Det var en liten flaska  
som låg på knä vid sängen och had

L.U.F. 106

sin aftonbön. Förfärande sgs det  
härtaolor, inte så ofta med text,  
men gäme med en ängel med gloria  
de hängs över barnens sängar.

Tyck med bibel och kyrkooppråk före-  
kommer än i dag. Ett vackert sådant  
är: Tack o Gud för var som varit---

De jag har sett har varit mycket.  
Varifrån de kommit kan jag inte  
med säkerhet säga. Men jag tror att  
de smär tyckla hört i låg med bibel-  
oppråk som man hade som bokmärke  
i bibeln eller psalmboken kan vara  
upphövt till kyrkan.

Men min bän som minns jag inte  
mycket av målingar. Hitt folk hade  
givet sådana, men den enkla

L.U.F. 106.

befolkningen hade mycket litet från  
ledningar, i ledningen ju föräldring  
fanns många sådana bilder som län-  
pade sig för invandring. Fanns en  
det religiösa motiv. Särskilt: Den gode  
herden. Det svenska folket hade inget  
intresse för konst. För deras del gik  
det till och med mycket. Väggar  
pyntades också med fotografier. För-  
sköningarna på föräldrarna. Gruppfoto  
från någon arbetsplats. En cykel  
kallades in och hängdes upp. Gips-  
figurer fanns både att hänga på väg-  
gar och sätta som pyntade sak.  
Hos mine föräldrar fanns i kast-  
kronan i gips. En karaktär jag  
minns från mitt föräldrarum är:

L.U.F. 106

Filau gav med morus: Den var sa-  
gen nu en julfidning om jag inte  
minns fel. Alla de finare tavlor  
hängde i rummet; de framförallt  
"Kungaskolan". Det blev inte så  
många ännu till de andra rummen.  
I det rummet vi senare tog hade vi  
satt silversjärnor på en hel vägg.  
Hock ångor hade i guld och silver  
samt färg hängde vi också upp.  
En såla, som var vauv var till-  
lurika inredningen. Belgiska vykort  
samm också. Jag tror att det var under  
joista välsignelser så mycket fick  
en vagns anläggning.  
För för så sedan fick jag en ikon i  
plast. Själva gav jag bort en rumm



L. L. F. 106

i keramik. Det var en hade vacker och  
dyr sak. Tomas köpte jag en ma-  
jonna i Ån i Vadsena. Jag tror  
att de religiösa prydnadssakerna  
kommer tillbaka.

En gång har jag sett en bibelkorg. Det var  
för två år sedan på Lucia-dagens morgon.  
Vi såg några stycken inner, som den ögen  
brukar träffas. Tunnan vi gick hem till  
fram var bibelkorg och vi fick en sitt bröd.  
Hon hade fått väva den efter sin syster,  
som avled i 18 års ålder, och hon hade fått  
av sin fastman, som var främling och så.  
Det förvånade mig att det inte var till  
nyttillsättning på den. Sakochigen var de  
sällsynta.

Praktiskt är det en otvungen och så

L.4.F. 106

särskildt i religiösa hem. Jag minns  
att det oftast stod på några bry-  
nålar.

Prästskildan var vanliga och det var av  
gips. Kunne finnas det många, som han  
dem hade. Om det finns nya att köpa  
vet jag ej. Men jag tror jag har sett det  
skyltas med dem i bokhandlarna  
till konfirmander. Vid dödsfall brukar  
de Prästskildan placeras vid den döde  
sällsamheten med levande Guds.

Familjebilder fanns det förr i de flesta  
hem. Gudsbildigheten var stor då och  
bilderna var nödvändig det märks också  
på de gamla bilderna hur väl lasta  
de var. Vissa dagar prästbilden  
ligger oftast vanligen väl synliga

L.U.F. 106

men olästa. Fånga dagens lag också till  
tillgängliga, men de läses. Det synes alltså  
vart på detta papper och påhållna på  
bladen.

Jag har en kibel från 1801. Den har inte gått  
i släkten. Där står ett namn J. H. Lohberg,  
född mig okänd. Jag har också en postkille  
av Anders Lohberg från 1871. Den boken  
har gått i arv från min mors morfar  
Magnus Jansson till hans dotter Johanna  
Magnusson, sen till hennes dotter Klara,  
min mor. Nu har jag den och min  
son ska få övertaga den.

I boken står antecknat: Deanna Loh tillhörde  
Magnus Jansson Tandvik under Östergård  
1872. På andra sida står: Deanna Loh  
tillhörde mig Johanna Magnusson Tandvik.

L. U. F. 106.

På västra upplag stai: Augusta Hagmo-  
son född den 13 Januari 1866.\*

Jag äger också en stor polubot, från  
år 1874 i den stai antikt. Den  
bok tillhör Johanna Hagmanson Sandvik  
1877. Boken gav hon till sin dotterdotter  
Klara (min mor), hon fick den som gåva  
när hon född ett av sina barn. Jag  
fick boken av min mor innan hon av-  
led och jag har givit den till min dotter.  
Hur arbetsförhållanden var med biblarna  
vet jag ej säga. Den utav barnen, som  
var inbörserad av den, fick ta den.  
Jag har aldrig hört något korr mellan  
arbetagare och en bibe.

Min syster har en bibel, som hon till-  
min mors morfar. Den är också en gammal

L.U.F. 106

mal, och där finns anmärkningarna både på svenska och latin. Enligt präst, som berättar på den höll han för höligt att det varit en tryckbibel.

Att bibeln förordnades var stika bekräftad på att den användes vid den dagliga husandakten. Den är nu nästan helt försvunnen.

Älsare i något hem, med undantag i prästgårdar, har jag inte sett. Ej heller har jag sett det ordnades vid vigslar i hemmen. Jag har däremot sett vigslpallar i privat-hem. Betingen har de fått äro den eller har de blivit inköpta på auktion. Det finns även antikvitetsaffärer, som har dem. Därför har jag sett vigslpallar här och där, men vigslar skulle äga rum i hemmen.

L. U. F. 106

Vid besöket i hamma ordnades på följande sätt: Ett lämpligt bord förögs med vit duk, glas och blommor. I mitt hem använde vi en stor soferstol i mörkt. Har länge sedan ett lunda glas vid en avlidens fotografi, det vet jag ej. Hemma är det vanligt att sätta blommor vid avlidnas köst både vid födelsedagen och arsdagen av dödsfallet.

I mitt hem sattes palmer in vid påsk. Med palmer menar jag vidskastar.

De skulle väl symbolisera Jesu inlägg i Jerusaleem när folket sköddade palmen framför hans fotter.

Adventsglas kunde jag inget om förrän jag själv gifte mig 1935. Både adventstjärnor blev moderna då. De var av

L.U.F. 106

papper i färg. De hängdes upp till söndagen i advent och hängde sedan upp till över tisdagen. Sen hängde stjärnorna upp lika länge. Varifrån sedan kommit känner jag inte till.

Min första julkrubba såg jag först på 30-talet och det var i ett påställe.

Tidigare hade jag sett krubbor, de var som en bok. Där man slog upp pärmen så fanns där både krubba, jorubarn, Maria, Josef och herdarna. Den ställdes sedan upp och fick stå kvar över julen.

Den verkliga krubban jag såg var inrymd i en stor kram med latten. Där fanns så husdjurspersoner, lammsamler, en massa andra djur. Konull och Lockade

L45. 106

väcker mossor och gräs, samt knutar.  
De hela en rakt. Både små och  
stora hade någonting av det. Den var pla-  
serad i hallen på en stor kista och  
över hängde en julbened.

Jika varit som knutar var hemgjorda  
tycker. Den tyckorid har gjort flera  
sådana, verkligen fina. Det finns bänkar  
altare, predikstol, mattor, tapetser  
nummersaker. Totalt för glas färd  
var det cellid i färg och elstark  
teckning. De har tycker plockad på  
öppna spisen med bomull under som  
låg. Den finns där en mossa färd  
djur och människor, förtur. Lucia  
med stjärngossar. Den sätter de fram  
till 1 söndagen i advent, och för julen över.



ACC. N:R M. 16998:17.

L.4.F. 106

Jag tror att sedan med kyrkan är  
aldre än knubben.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND